

CURSUS ACHTER HOEK(S)

Wat je over de Achterhoek moet weten

De cursus Achterhoeks is bedoeld voor mensen die meer willen weten over de taal, de geschiedenis van de taal en de cultuur van de Achterhoek. De reeks bestaat uit 6 lessen met elk een eigen thema. Maar in elk van de lessen komt het Nedersaksisch in spraak- en schrijfwijze aan bod. De lessen zijn samengevat in een cursusboek, een handig naslagwerk om ook later nog blijvend te kunnen gebruiken.

Cursusprogramma 2023

1. Kennismaken

Kom d'r in dan kōj d'r uut kieken

8 maart

2. Plat praoten

Achterhooks van lange heer bis in dizze tied

22 maart

3. Schrieven

Luusteren naor klanken en klinkers

5 april

4. Heuvel & Staring

Ondanks streektaal geen dialectschrijver

De zorgvuldige taal van A.C.W. Staring

19 april

5. Natuur & landschap

Aover baeken en heugteverschillen

3 mei

6. Muziek

Van luusterleedjes töt boerenrock

17 mei

Tijd: van 19.30 tot 21.30 uur

Locatie: Bibliotheek, de Leest 2
in Lichtenvoorde

Kosten: € 150,00 (incl. cursusboek)

Meer informatie: tel. (088) 006 29 29
of (0314) 378 078 (ECAL)

Aanmelden: www.oostachterhoek.nl/achterhoek

LES 1

KENNISMAKEN

KOM D'R IN DAN KÖ'J DER UUT KIEKEN

8 maart

Van de Achterhoek wordt gezegd dat de deur altijd los is, dat zij of hij gastvrij is... maar wel graag eerst de kat uit de boom kijkt. Diana Abbink en Joop Hekkelman introduceren tijdens deze cursusavond de omgangsvormen in de Achterhoek en Liemers. Dat je bijvoorbeeld groet als je elkaar tegenkomt en andere do-and-don't's voor een succesvolle integratie in de mooiste regio van Nederland.

Door Diana Abbink & Joop Hekkelman

Joop Hekkelman (1952, Gorssel) was werkzaam bij het ministerie van Landbouw. Joop schrijft verhalen en columns, in 2015 verscheen zijn eerste bundel. Daarnaast maakt hij een radioprogramma, was bestuurslid van Vrienden voor de Streektaal Lochem en is onder meer redacteur van het ledenblad De Moespot.

Diana Abbink (1957, Winterswijk) is projectmedewerker bij ECAL en voorzitter van de Dialectkring Achterhoek en Liemers. Ze schrijft af en toe korte dialectverhalen en columns, o.a. voor De Moespot. Ook zijn enkele van haar verhalen gepubliceerd in Flonkergood.

LES 2

PLAT PRAOTEN

ACHTERHOOKS

VAN LANGE HEER

BIS IN DIZZE TIED

22 maart

De Achterhoek kent een rijke historie. De oude Saksen werden gekerstend, hun nazaten bouwen dorpen en steden gedurende de middeleeuwen en de Tachtigjarige oorlog zette de boel hier aardig op zijn kop. Jarenlang waren de moerassen en velden in deze regio een waar strijdtoneel tussen de katholieke Spanjaarden en de Protestante Staatse troepen. Dat verklaart ook het feit dat het ene dorp katholiek en het volgende buurtschap protestants is. Hans Keuper gaat op zijn eigen karakteristieke wijze in vogelvlucht door de geschiedenis van de taal van de Achterhoek.

Hans Keuper

Hans Keuper (1944, Dinxperlo) studeerde biologie en was leraar, onder andere in Kameroen maar de langste tijd in Doetinchem. Hij is vooral bekend als voorman van de band Boh Foi Toch. Daarvoor schrijft hij liedteksten in het dialect. Tevens was hij jarenlang redacteur van De Moespot en werkte hij mee aan verschillende verhalen- en gedichtenbundels.

LES 3

SCHRIEVEN

LUUSTEREN

NAOR KLANKEN

EN KLINKERS

EUROPEES
NEDERSAKSISCH
TAALGEBIED

5 april

Het schrijven in de streektaal is geen sinecure. Helemaal als je geen geboren en getogen Achterhoeker bent, is het een beste karwei. Overigens ook voor veel Achterhoekers die niet met plat praoten zijn opgegroeid. Maar elke taal heeft regels, zo ook het Achterhoeks. En met een paar basisregels kom je al een heel eind!

Dick ten Hoopen & Henk Lettink

Dick ten Hoopen (1943, Neede) werd na zijn studie huisarts in Zuidwolde. Hij schrijft dialectverhalen en gedichten die in meerdere bundels zijn verschenen. In 2002 ontving hij de Kunst- en Cultuurpries Oost Gelderland Jaromir.

Henk Lettink (1936, Aalten) was Leraar Duits in Hoogeveen en woont daar nog. Henk is een ervaren dialectschrijver en dichter. Bovendien heeft hij Bijbel- en Liedteksten vertaald in de streektaal. Hij is lid van de werkgroep Dialect en Religie.

LES 4

HEUVEL

ONDANKS STREEKTAAL GEEN DIALECTSCHRIJVER

EN

DE ZORGVULDIGE TAAL VAN

A.C.W.

STARING

19 april

Schoolmeester H.W. Heuvel schreef met veel liefde en passie over de Achterhoek. Heel bewust niet in de streektaal, omdat zijn boeken in eerste instantie bedoeld waren voor lezers van buiten de regio. Voor de bekende schrijver en dichter A.C.W. Staring gold min of meer het tegenovergestelde. Hij schreef met liefde in de streektaal en daagde zijn lezers uit met ingewikkelde zinconstructies. Maar de beloning is des te groter. Hoe dan? Dat vertellen Arend Heideman en Sander Grootendorst tijdens deze boeiende cursusavond in museum STAAL in Almen.

Arend Heideman & Sander Grootendorst

Arend Heideman is oud-journalist, schrijver, kenner van lokale historie en hij publiceert en organiseert op het gebied van streekcultuur, natuur en poëzie. Actueel zijn onder meer de jaarlijkse Appeldag met poëziewedstrijd in Gelselaar en de organisatie van de Willem Sluiterprijs.

Sander Grootendorst studeerde Duitse Taal- en letterkunde, is schrijver, journalist, lezer en (natuur)vertaler. Hij publiceerde diverse dichtbundels en schrijft artikelen voor onder meer De Stentor en Achterhoek Nieuws.

LES 5

NATUUR & LANDSCHAP

AOVER BAEKEN EN HEUGTEVERSCHILLEN

3 mei

De Achterhoek is een lommerrijke streek en is befaamd om zijn specifieke coulissenlandschap. Inmiddels trekken drommen toeristen naar de Achterhoek voor een mooie wandel- of fietstocht door de prachtige natuur. Een afwisselend landschap met essen en heuvels, ingeklemd tussen de IJssel, de Oude IJssel en het Twentekanaal.

André Kaminski

André Kaminski (1965, Wisch), studeerde Bedrijfseconomie, maar ook Milieukunde en Bos-en natuurbeheer. Was tot 2013 directeur van Stichting Staring Advies en is nu zelfstandig ondernemer. Hij richtte in 2008 De Stichting Achterhoek weer Mooi (StAM) op.

LES 6

MUZIEK

VAN

LUUSTERLEEDJES

TÛT BOERENROCK

17 mei

“Boh Foi Toch, wat een Spöl, da’s toch niet Normaal!” Zo een paar Achterhoekse bands in 1 zin. Via de oude, traditionele Achterhoekse liedjes, de Duits Schlagers in de jaren 50 en 60, belanden we in de tweede helft van de jaren 70 bij de doorbraak van Normaal in gans Nederland. Dit was het startschot voor een hause aan dialectbands, niet alleen in de Achterhoek maar ook in Drenthe en Limburg. Machtig mooi man!

Hans Keuper & Willem te Molder

Hans Keuper (1944, Dinxperlo) studeerde biologie en was leraar. Hij is vooral bekend als voorman van de band Boh Foi Toch. Tevens was hij jarenlang redacteur van De Moespot en werkte hij mee aan verschillende verhalen- en gedichtenbundels.

Willem te Molder (1955, Groenlo), kunstenaar, artiest en musicus. Na 38 jaar docent tekenen heeft hij een eigen bedrijfje *Moldingen* voor grafisch ontwerp, tekenen, schilderen en 3D-vormgeving. Hij maakt muziek bij Boh Foi Toch en is freelancer bij Omroep Gelderland.

Kosten deelname

De kosten bedragen € 150,- inclusief cursusboek, koffie/ thee en fris, afsluitende bijeenkomst en certificaat. Er wordt geen restitutie verleend bij het niet volgen van een college.

Certificaat

Er wordt een certificaat verstrekt nadat tenminste vijf avonden van het college gevolgd zijn.

Aanmelden

Het Achterhoek College heeft plaats voor 40 deelnemers. U kunt zich aanmelden tot 24 februari 2023 door het formulier op www.oostachterhoek.nl/achterhoek compleet in te vullen en het cursusgeld te voldoen via iDeal.

Alle colleges vinden, tenzij anders vermeld, plaats in in de bibliotheek in Lichtenvoorde

Tot ziens bij de

CURSUS ACHTER HOEKES!

WEER
KOMMEN
KEUNE
KIEKEN!

Het Erfgoedcentrum is
gevestigd in gebouw 't Brewinc,
IJsselkade 13 in Doetinchem
www.ecal.nu

Het is mogelijk gemaakt door
Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek

